

כלי להערכת מורים*

* בבניית הכלי נעשה שימוש בכלים קיימים להערכת מורים בישראל ובעולם: כלי למשוב, העצמה ופיתוח סגלי הוראה במחוז מרכז; כלי להערכת סגלי חינוך במחוז תל-אביב; צוות היערכות ליישום בנושא סטאד' ורישוי מורים באגף להכשרת עו"ה; מחוון להערכת השיח הלימודי, מתוך: בהבנייה מתמדת; NBPTS – National Board for Professional Teachers Standards; CLASS – TDA, England – Professional Standards for Teachers; The Danielson Group (ETS); Classroom Assessment Scoring System

מדד-על 1: תפיסת תפקיד ואתיקה מקצועית

הזדהות עם תפקיד ההוראה והחינוך

- מחויבות להצלחת כל התלמידים בהיבטים הקוגניטיבי, הרגשי, הערכי והחברתי
- מכוונות להטמעת ערכים וביטויים בתהליכי הוראה-למידה
- קוד התנהגות ואתיקה מקצועית

מחויבות לארגון ולמערכת

- השקעה בהוראה
- עבודת צוות והשתלבות בפעילויות/משימות בית-ספריות
- שותפות עם גורמי סיוע
- אחריות / כתיבת תכנית עבודה ומתן דין וחשבון על ביצועה
- שיתוף הורים בהיבט החינוכי-לימודי

מדד-על 2: תחום הדעת

ידע בתחום הדעת ובהוראתו

- בקיאות בתחום הדעת ושימוש בשפה מקצועית
- הכרת תכנית הלימודים של תחום הדעת
- התאמת משאבים ותהליכי הוראה למאפייני תחום הדעת
- תכנון ההוראה והלמידה תוך התייחסות לקשיים אופייניים
- קישור לתחומי דעת אחרים ו/או היבטים ערכיים

מדד-על 3: תהליכים לימודיים וחינוכיים

תכנון ההוראה וארגונה

- מטרות השיעורים והתאמתן לתנאים
- התנהלות השיעורים : מבנה, ניצול זמן וגמישות

דרכי הוראה, למידה והערכה

- הוראה דיפרנציאלית לקידום המחויבות ללמידת כל התלמידים
- מגוון דרכי הוראה, למידה והערכה
- טכנולוגיות תקשוב בהוראה ובלמידה (ICT)
- הפעלות לטיפול חשיבה מסדר גבוה
- פעולות ליצירת מעורבות של תלמידים בהיבטים חברתיים וערכיים
- השתתפות התלמידים ויחסי גומלין בכיתה
- מתן משוב מקדם למידה
- משוב לשיפור ההוראה

סביבה תומכת למידה

- חזות הכיתה וארגונה
- סביבה לימודית מפעילה
- קביעת כללים בארגון הכיתה ובניהולה
- מהות הקשר מורה-תלמיד ושגרת מפגשים

מדד-על 4: שותפות בקהילה מקצועית

קהילה מקצועית בית ספרית

- למידה משותפת ורפלקציה אישית

קהילה מקצועית בתחום הדעת

- השתתפות במסגרות לפיתוח מקצועי ויישום הלמידה
- מעורבות בקהילת תחום הדעת

מדד-על 1: תפיסת תפקיד ואתיקה מקצועית					
מרכיבים	מתחת לרמת בסיס 0	רמת בסיס 2,1	רמת מיומן 4,3	רמת מצטיין 6,5	אומן 7
1.1 הזדהות עם תפקיד ההוראה והחינוך					
מחויבות להצלחת כל התלמידים בהיבטים הקוגניטיבי, הרגשי, הערכי והחברתי	- מבצע את תפקידיו ברמה הטכנית בלבד, לעתים מתחת לדרישה הפורמאלית, תוך שהוא מתעלם מהיבטים ערכיים, רגשיים וחברתיים בהתפתחות תלמידיו. - אינו מגלה מחויבות להגיע לתוצאות ואינו מקבל עליו אחריות להישגי תלמידיו. - אינו מכוון למיצוי היכולות האישיות של כל תלמיד.	- מתייחס באופן אחראי לתפקיד ההוראה והחינוך וממלאם כפי הנדרש. - מטפח בפעולותיו מוטיבציה ותחושת מסוגלות בקרב תלמידיו. - מכוון בהתנהגותו למיצוי היכולות והכישורים של תלמידיו תוך הכרה בייחודיותם¹.	...וגם: - מזהה ומממש הזדמנויות לטפח מיומנויות חברתיות עם תלמידיו. - מבטא ציפיות גבוהות ואחריות להישגים (לימודיים, התנהגותיים, רגשיים, חברתיים) מכל תלמידיו תוך הכרה בייחודיותם.	...וגם: - פועל להרחיב את העניין, הסקרנות וידע העולם של תלמידיו. - יוזם הזדמנויות להעצים ולפתח מסוגלות בקרב תלמידיו. - מעודד ומקדם התמודדות עם תופעות חברתיות ומסייע להגברת מעורבות חברתית פעילה. - מרחיב את מעגל הציפיות והאחריות להצלחת התלמידים אצל מורים עמיתים.	
מכוונת להטמעת ערכים וביטויים בתהליכי הוראה-למידה	אינו מכוון להטמעת ערכי הומאניות, דמוקרטיה ומורשת בהוראתו.	- פועל להטמעת ערכי הומאניות, דמוקרטיה ומורשת בקרב תלמידיו על ידי מתן ביטוי לסוגיות חברתיות ואזרחיות אקטואליות. - מבטא בפעולותיו רגישות לגיוון ולשונות חברתית.	...וגם: - משלב היבטים חברתיים, אזרחיים ותרבותיים בתכנית ההוראה ובפעילות הכיתתית שלו. - מקדם פעילויות בהם ניתן לערב באופן פעיל תלמידים ולתת ביטוי לערכים אלה.	...וגם: - יוזם ומממש הזדמנויות שונות לדיאלוג ולהתנסות במשמעותם של ערכים דמוקרטיים והומאניים, ולחקירה, הלכה למעשה, של משמעות היות חבר בקהילה (בכיתה, בבית הספר, בשכונה) ואזרח במדינה. - יוזם ומרחיב את היקף עשייתו והשפעתו החינוכית מעבר למסגרות הפורמאליות ולגבולות כיתתו.	
קוד התנהגות ואתיקה מקצועית	אינו מקפיד על כללי אתיקה מקצועית בארבעת התחומים (מפורטים ברמת ביצוע בסיס).	- פועל תוך שמירה על כללי אתיקה מקצועית בארבעה תחומים: - היחסים עם התלמידים - היחסים עם הוריהם - היחסים עם עמיתים - מחויבות לאיכות הפרופסיה ולמעמדה בציבור².	אפשרות בחירה בין שתי רמות ביצוע בלבד		

מדד-על 1: תפיסת תפקיד ואתיקה מקצועית

מרכיבים	מתחת לרמת בסיס 0	רמת בסיס 2,1	רמת מיומן 4,3	רמת מצטיין 6,5	אומן 7
1.2 מחויבות לארגון ולמערכת					
השקעה בהוראה	נמנע מלהתחייב ליעדי הוראה.	משקיע זמן ומאמץ להתמקצעות ולעמידה ביעדי ההוראה בכיתה.	...וגם: משקיע בעקביות ובהתמדה זמן ומאמץ במעשה ההוראה והחינוך תוך חתירה לסטנדרטים גבוהים של ביצוע.	...וגם: - משקיע בעקביות ובהתמדה זמן ומאמץ בכל תחומי העשייה הכיתתיים, השכבתיים והבית-ספריים. - מחויב לסטנדרטים גבוהים של ביצוע.	
עבודת צוות והשתלבות בפעילויות/ משימות בית-ספריות	אינו מעורב בפעילויות/ משימות בית-ספריות.	- משקיע בעקביות זמן ומאמץ בכל תחום בכיתה. - מוכן לסייע ולעזור לאחרים. - משתף פעולה עם המורה המלווה	...וגם: - משקיע באופן עקבי זמן ומאמץ בכל תחום בכיתה ובבית הספר. - מוכן לקבל עליו תפקידים ברמה הבית-ספרית ו/או משימות מערכתיות.	...וגם: - ממלא תפקידים חשובים ברמה הבית-ספרית. - מעורב ושותף במהלכים מרכזיים ומתגייס לקדם יוזמות ופרויקטים מערכתיים.	
שותפות עם גורמי סיוע	- אינו מכיר את הצוות הטיפולי בביה"ס. - אינו משתף פעולה עם הצוות הטיפולי או מסיר אחריות מעצמו ורואה בצוות הטיפולי אחראי בלעדי.	מערב את הצוות הטיפולי אולם עדיין לא מיישם את תכנית הפעולה שסוכמה.	...וגם: - מערב את הצוות הטיפולי מיד עם הופעת גילויים ראשונים של קשיים רגשיים/התנהגותיים ברמת היחיד והקבוצה. - מיישם את תכנית הפעולה שסוכמה.	...וגם: - יוזם פתרונות נוספים המקובלים על הצוות הטיפולי. - מצליח לעורר בקרב צוות בית הספר וגורמי הסיוע הבית-ספריים ביכולת של תלמידיו.	
אחריותיות (Accountability) / כתיבת תכנית עבודה ומתן דין וחשבון על ביצועה	- אינו מציג תכנית עבודה שנתית כנדרש או מציג תכנית שאינה מעודכנת. - אינו מנהל מעקב אחר הביצוע וההישגים. - אינו מאפשר שקיפות ובקרה על העשייה שלו ועל הישגיו.	- מכין תכנית עבודה שנתית ומציב יעדים מדידים העונים על צרכי תלמידיו. - מבצע מעקב של תכנון מול ביצוע באמצע השנה ובסופה. - מוסר דין וחשבון לרכז המקצוע/השכבה על מידת העמידה בתכנית העבודה.	...וגם: - מכין תכנית עבודה שנתית ותקופתית ומציב יעדים מדידים ברמת התלמיד, מציג ראיות על מידת השגתן של המטרות. - מבצע מעקב תכנון מול ביצוע, של יעדים ושל הישגים באמצע השנה ובסופה, ומעדכן את התכנית על פי הנתונים שאסף. - מביא את תכנית העבודה, את היעדים ואת תוצאות המעקבים לידיעתם של הנהלת בית הספר, התלמידים וההורים.	...וגם: - תוצאות ההערכה השוטפות משפיעות על תכנית עבודה דינאמית המותאמת לצרכים המשתנים של התלמידים. - מעורב בבנייה של תכנית עבודה שכבתית/רב-גילאית/בין-תחומית וכד' ומוביל אותה. - דן עם השותפים בתכנית העבודה ומגבש איתם אסטרטגיות פעולה לשיפור.	

מדד-על 1: תפיסת תפקיד ואתיקה מקצועית

מרכיבים	מתחת לרמת בסיס 0	רמת בסיס 2,1	רמת מיומן 4,3	רמת מצטיין 6,5	אומן 7
שיתוף הורים בהיבט החינוכי-לימודי	- אינו מוסר מידע/מוסר מידע חלקי להורים על תכנה"ל. - אינו מקפיד לעדכן את ההורים באופן סדיר בדבר תפקוד ילדיהם (הורים מגלים שיש בעיות רק כשהן כבר ברמת משבר). - מסתייג ממעורבות הורים ומעדיף שלא לשתפם בפעילות הכיתה.	- מוסר להורים מידע על תכנית הפעילות הלימודית והחינוכית. - מעדכן את ההורים באופן סדיר בדבר תפקוד ילדיהם.	...וגם: - מוסר להורים מידע על שיטות ההוראה, הלמידה וההערכה. - מעודד שותפות של הורים בקידום הלמידה של ילדיהם. - יוזם וממסד שותפות של הורים בתכנון ובהפעלה של פעילויות בית-ספריות.	...וגם: מפתח בשיתוף ההורים תכניות/דרכי עבודה מותאמות לקידום הלמידה של ילדיהם.	

מדד-על 2: תחום הדעת						
מרכיבים	מתחת לרמת בסיס 0	רמת בסיס 2,1	רמת מיומן 4,3	רמת מצטיין 6,5	אומן 7	
2.1 ידע בתחום הדעת ובהוראתו						
בקיאות בתחום הדעת ובהוראתו ושימוש בשפה מקצועיתⁱⁱⁱ	- לוקה בידע ובהבנה בדבר עקרונות, מושגים ותהליכים מרכזיים בתחום הדעת ובהוראתו. - שפתו המקצועית שגויה או דלה וחסרה.	- בקיא ברמה הנדרשת בעקרונות, במושגים ובתהליכים מרכזיים של תחום הדעת ובהוראתו. - משתמש בשפה מקצועית ברמה בסיסית.	וגם... - מגלה בקיאות רבה בתחום הדעת, מבין לעומק רעיונות, מושגים, עקרונות וערכים הכלולים בו ומכיר היטב את דרכי החקר המרכזיות בתחום ובהוראתו. - מתבטא בשפה מקצועית תקנית בע"פ ובכתב - מנצל מדי פעם בפעם הזדמנויות להרחיב את הידע של התלמידים בשפה המקצועית של תחום הדעת.	וגם... - משמש מקור ידע בתחום הדעת בבית הספר ונתפס כבר-סמכא בעיני שאר המורים. - בקיא בתפניות מרכזיות ובדילמות עדכניות בתחום הדעת ובהוראתו. - משתמש בשפה מקצועית תקנית ועשירה ומעדכן אותה בהתאם להתפתחויות ולחידושים. - מנצל בקביעות הזדמנויות להרחיב את הידע של התלמידים בשפה המקצועית של תחום הדעת.	.	
הכרת תכנית הלימודים של תחום הדעת	אינו מכיר את תכנית הלימודים של תחום הדעת.	- מכיר את תכנית הלימודים של תחום הדעת שמלמד בכיתתו. - עוקב אחר ההתקדמות בתכנית הלימודים אל מול התכנון תוך הסתייגות בעמיתים המלמדים בתחום הדעת.	וגם... - יודע לנתח את תכנית הלימודים ולפרש אותה. - עוקב אחר ההתקדמות בתכנית הלימודים אל מול התכנון ומעדכן בהתאם, ובכלל זה משאבים וכלים. - עוקב אחר העדכונים שחלים בתכנית הלימודים על פי חוזרי מנכ"ל, מפמ"רים וכד'.	וגם... - מוביל את בניית תכנית הלימודים של הוראת תחום הדעת בבית הספר. - מנחה מורים העוסקים בהוראת התחום.		
התאמת משאבים ותהליכי הוראה למאפייני תחום הדעת	מתקשה בתכנון ובהתאמת פעילויות הוראה-למידה ומשאבים לנושא הנלמד.	- משתמש במשאבים קיימים בבית הספר להוראת תחום הדעת. - מכיר חומרי הוראה-למידה בתחום הדעת ומשלב אותם בהוראה.	וגם... מתאים את המשאבים, את תהליכי ההוראה-למידה-הערכה ואת משימות הלמידה למאפייני התחום ולמאפייני התלמידים.	וגם... מפתח פעילויות הוראה-למידה ומשאבים חדשים להוראת התחום ומתווכח אותן אותם לצוות של בית הספר ו/או מחוצה לו.		

מדד-על 2: תחום הדעת

מרכיבים	מתחת לרמת בסיס 0	רמת בסיס 2,1	רמת מיומן 4,3	רמת מצטיין 6,5	אומן 7
תכנון ההוראה והלמידה תוך התייחסות לקשיים אופייניים	מאתר באופן חלקי קשיים בלמידת תחום הדעת ו/או אינו נותן מענה לקשיים אלו.	- מתכנן את דרכי הלמידה ומאתר חלק מהקשיים האופייניים בתחום הדעת (תפיסה מושגית, שגיאות נפוצות, תפיסות מוטעות וכו'). - מספק מענה לחלק מקשיי הלמידה.	...וגם: - ההוראה מבוססת באופן שיטתי על ידע (תיאורטי ו/או מעשי) בנוגע לדרכי למידה וקשיים אופייניים בתחום הדעת (תפיסה מושגית, שגיאות נפוצות, תפיסות מוטעות וכו'). - מפעיל מנגנון מובנה לבחינה מחודשת של תכנון ההוראה לנוכח אופנויות הבנה של תלמידיו (למשל, שגיאות מושגיות אופייניות).	...וגם: - מתעדכן בשיטות חדשניות ומיישמן. - מפתח דרכים ושיטות ייחודיות ללמידה ולהתמודדות עם קשיים.	
קישור לתחומי דעת אחרים ו/או להיבטים ערכיים	אינו מקשר לתחומי דעת אחרים גם אם הדבר רצוי או נדרש.	מקשר באופן לא שיטתי או לעיתים רחוקות לתחומי דעת נוספים התורמים להבנת תחום הדעת.	...וגם: - מקשר בין סוגיות מרכזיות בתחום הדעת לבין סוגיות רלוונטיות בתחומי דעת אחרים התורמים להבנת תחום הדעת. - מגלה פתיחות ועניין בתחומים מגוונים הקשורים למקצוע ההוראה ופועל להרחבת השכלתו הכללית. - נותן ביטוי בתכנים הנלמדים בתחום הדעת להיבטים חברתיים ו/או ערכיים ו/או מוסריים.	...וגם: - פועל להרחבת הידע וההבנה של היבטים בין-תחומיים ומשמעותם להבנת תחום הדעת ומיישם בהוראה. - מכיר מגוון של מקורות להרחבת ידע ודעת.	

מדד-על 3: תהליכים לימודיים וחינוכיים					
מרכיבים	מתחת לרמת בסיס 0	רמת בסיס 2,1	רמת מיומן 4,3	רמת מצטיין 6,5	אומן 7
3.1 תכנון ההוראה וארגונה					
מטרות השיעורים והתאמתן לתנאים	אינו מגדיר את מטרות השיעורים, או שהמטרות מעורפלות מכדי שיהפכו לתכנית הוראה יישומית, או שאינן מתאימות לכיתה.	- מגדיר את מטרות השיעורים בהתאם ליעדי תכנית הלימודים. - רב מטרות השיעורים מתאימות לצרכי התלמידים בכיתה.	- מטרות השיעורים תואמות את תכנית הלימודים ומתאימות לכיתה. - מטרות הלמידה ידועות לתלמידים ומשקפות ציפיות גבוהות.	- מגדיר מטרות בהירות וספציפיות של השיעורים, מותאמות ובנות מדידה. - מטרות הלמידה משקפות ציפיות גבוהות מכלל התלמידים. - מגדיר מטרות הוראה נוספות המותאמות לתנאים ולנסיבות מגוונים בשיעור.	
התנהלות השיעורים: מבנה, ניצול זמן וגמישות	- השיעורים אינם מתקדמים לעבר מטרותם. אין הבחנה בין המושגים, לא נוצרים קשרים ביניהם. - השיעורים מתנהלים באופן אסוציאטיבי, חסר מבנה בהיר. - זמן השיעורים אינו מנוצל מספיק, החומרים והאמצעים אינם מוכנים במידה מספקת. - השגרה הכיתתית אינה ברורה, רב התלמידים אינם יודעים מה מצופה מהם. - המורה נצמד בנוקשות לתכנית השיעורים ללא הלימה למטרותיהם.	- השיעורים בעלי מבנה ותוכן בהירים, הנגזרים ממטרותיהם. - פועל להבהיר את המושגים ולקשר ביניהם. - מקדיש זמן לפתיחה ולסגירה של השיעורים, תוך סיכומם. - בדרך כלל מנצל ביעילות את זמן השיעורים.^{iv} - יש עדות מסוימת לשגרה כיתתית המאפשרת לכולם לדעת מה מצופה מהם. - כלל האמצעים מוכנים וזמינים. - המורה מגלה גמישות חלקית במהלך השיעורים ועושה התאמות למתרחש.	...וגם: - מוודא שכל התלמידים יודעים מה מצופה מהם וכיצד לנהוג במהלך השיעורים. - רוב השיעורים ממוקדים באופן יעיל ביעדים ובהשגתם תוך התייחסות לצורכי התלמידים. - עוסק בנושאים הנלמדים מהיבטים שונים ועומד על הקשרים ביניהם. - מנהל דיון משמעותי עם התלמידים ומנצל באפקטיביות את זמן השיעורים. - מגלה גמישות רבה במהלך השיעורים ועושה התאמות.	...וגם: - מעודד את התלמידים להגיע להמשגות/תובנות חדשות, למצוא פתרון ולהתמודד עם קושי בלתי צפוי. - ניצל זמן השיעורים יעיל גם כשהמורה מגמיש ומשנה את התכנית. - קשוב למטרות חדשות העולות במהלך השיעור ומממש הזדמנויות לקידום למידה משמעותית.	

מדד-על 3: תהליכים לימודיים וחינוכיים

מרכיבים	מתחת לרמת בסיס 0	רמת בסיס 2,1	רמת מיומן 4,3	רמת מצטיין 6,5	אומן 7
3.2 דרכי הוראה, למידה והערכה (הל"ה)					
הוראה דיפרנציאלית לקידום המחויבות ללמידת כל התלמידים	מתייחס אל הכיתה ואל התלמידים כאל מיקשה אחת. אינו מתייחס לשוני בצרכים, בקצב הלמידה או ביכולות של התלמידים.	יש התחלה של הוראה דיפרנציאלית (שוני בצרכים, בקצב הלמידה או ביכולות של התלמידים וכו') באמצעות הגדרת יעדים שונים המבטאים מחויבות לקידום למידת תלמידים שונים.	יש ביטויים בחלק מהשיעורים להוראה דיפרנציאלית באמצעות מחויבות להתאמת תהליכי התיווך למיצוי יכולות התלמידים.	ההוראה הדיפרנציאלית שיטתית ושוטפת ונעשית באמצעות מחויבות להתאמת תהליכי התיווך למיצוי מיטבי של יכולות כלל התלמידים.	
מגוון דרכי הוראה, למידה והערכה	- משתמש במגוון דל של שיטות ואמצעים בהוראה. לא ברור הקשר בין האמצעים לבין מטרות השיעור. - משתמש בכלי הערכה אחידים (שהם בעיקרם מבחנים) לכל התלמידים.	- משתמש בשיטות ובאמצעים שונים להוראה (הוראה פרונטאלית, דיון, מטלות, שימוש בעזרים שונים וכו') המתאימים למטרות השיעור. - משתמש גם בכלי הערכה נוספים, פתוחים, באופן נקודתי.	- משתמש במגוון שיטות, אמצעים ומסגרות בהוראה (ובכללם: שאלות ודוגמאות, מטלות הוראה-למידה, שיעורי בית, ייצוגים ועזרים, שימוש באופנויות שונות, מסגרות למידה אישיות וקבוצתיות) המתאימים למטרות השיעור ולצורכי התלמידים. - משתמש בשיטות ובכלים מגוונים (מבחן, מטלה, בכתב/בע"פ, אישי/קבוצתי, מסכם, מעצב וכו') משלב מרכיבי הערכה עצמית של התלמידים ו/או הערכת עמיתים בתהליך המשוב וההערכה.	- משתמש באופן יצירתי בשיטות, מסגרות ואמצעים מגוונים וחדשניים (ובכללם: שאלות ודוגמאות, מטלות הוראה-למידה, שיעורי בית, ייצוגים ועזרים, שימוש באופנויות שונות, מסגרות למידה אישיות וקבוצתיות) המתאימים למטרות השיעור ולצורכי התלמידים. - לצד שיטות וכלים שגורתיים של הערכה (מבחן, מטלה בכתב/בע"פ, אישי, קבוצתי, מסכם, מעצב וכו') משלב מרכיבי הערכה עצמית של התלמידים ו/או הערכת עמיתים בתהליך המשוב וההערכה.	

מדד-על 3: תהליכים לימודיים וחינוכיים					
מרכיבים	מתחת לרמת בסיס 0	רמת בסיס 2,1	רמת מיומן 4,3	רמת מצטיין 6,5	אומן 7
טכנולוגיות תקשוב בהוראה ובלמידה ¹ (ICT) ²	- אינו משתמש כלל במחשב (שולחני או נייד). - אינו משלב טכנולוגיות תקשוב בהוראה ובלמידה.	- משתמש בסביבות מתוקשבות לצרכי תקשורת בהיבט אישי ומקצועי (למשל: דואל, קבוצות דיון). - משתמש בסביבות מתוקשבות לצרכי חיפוש ועיבוד מידע. - מיישם/משתמש בסביבות מתוקשבות בתהליכי הוראה ולמידה (התאמת חומרי למידה והפעלתם בשיעור).	- משתמש באופן מושכל בסביבות מתוקשבות בהוראה (מתאים את התכנים כך שיהיה להם ערך מוסף בהתאם למטרות ההוראה ולשונות תלמידיו). - משתמש באופן פעיל בלוח אקטיבי לצרכי המחשה ואינטראקציה עם תלמידיו. - משתמש באופן מושכל בסביבות מתוקשבות בלמידה ובהערכה (הפעלת מערכות לניהול למידה LMS). - משתמש באופן שוטף במערכות לניהול מידע פדגוגי (מנב"ס ואחרים). - מכוון את תלמידיו ללמידה בסביבות מתוקשבות. - מטפח בקרב תלמידיו כישורי קריאה, כתיבה ויצירה בסביבה דיגיטאלית.	...וגם: - מפעיל בצורה רחבה מערכות לניהול הלמידה (ניהול תכנים/משתמשים/ כיתות/הקבוצות, הקצאות שונות וכד') - מפתח באופן פעיל חומרי למידה מתוקשבים. - מקים פורטל בית-ספרי - מפעיל קהילות שיתופיות של לומדים ועמיתים לצורך הבניית ידע שיתופי. - יוזם איתור ושילוב של חידושים טכנולוגיים כמשאב נוסף להוראה-למידה-הערכה.	

¹ הערכת המורה במרכיב "טכנולוגיות תקשוב (ICT- Information Communication Technology)" רק בתנאי שבית הספר מצויד בתשתית המתאימה לנדרש במרכיב זה. אם לא ניתן להעריך את המורה יש לסמן במערכת המתקשבת "לא רלוונטי".

² ברמת הבסיס מדובר על מורה מקוון; ברמת מיומן מדובר על מורה ותלמיד מקוונים; ברמת מצטיין מדובר על מורה המנהל מערכות ופיתוח חומרי למידה מתוקשבים.

מדד-על 3: תהליכים לימודיים וחינוכיים

מרכיבים	מתחת לרמת בסיס 0	רמת בסיס 2,1	רמת מיומן 4,3	רמת מצטיין 6,5	אומן 7
הפעלות לטיפול חשיבה מסדר גבוה³	- אין עדויות לשימוש בהפעלות לשם טיפוח רמות חשיבה גבוהות. - האינטראקציה בין המורה לתלמידים מאופיינת בד"כ בסגנון של שינון ידע. - משתמש לרוב בשאלות המכוונות לתשובה צפויה מראש ואינו מקשר את נושא השיעור לידע קודם של התלמידים.	- ניכרת התחלה של שימוש בפעילויות לטיפול רמות חשיבה גבוהות. - מתייחס לתפיסות ולרעיונות העולים מהתלמידים.	- בדרך כלל משלב בשיעור פעילויות לטיפול רמות חשיבה גבוהות באמצעות יישום אסטרטגיות לטיפול חשיבה גבוהה. - מסתמך על ידע קודם כבסיס לפיתוח חשיבה מסדר גבוה - מכוון ומקדם את הדיון בהתבסס על דברי התלמידים. - מסכם ומשקף את תהליך הלמידה. מגביר את המודעות לקידום חשיבה על חשיבה (מטה-קוגניציה, כמו: מודעות לאסטרטגיות למידה מועדפות, סגנונות חשיבה וכו')	- מטפח בהתמדה ובשיטתיות רמות חשיבה גבוהות אצל כלל התלמידים⁴. - משתמש ברעיונות, בשגיאות או בתפיסות חבויות כנקודות מוצא לשיח, מבקש מהמשתתפים הצעות והסברים לשגיאות העולות ומעודד את התלמידים להטיל ספק בנוגע לעובדות/דעות/תיאוריות.	
פעולות ליצירת מעורבות של תלמידים בהיבטים חברתיים וערכיים	- אינו מתייחס לחשיבות הנושא ולרלוונטיות שלו לתלמידים. - אינו מעודד מעורבות והשתתפות ומתעלם מתלמידים שאינם משתתפים ו/או אינם מקשיבים. - מתעלם משאלות ומגילויי עניין מצד תלמידים.	מזמן חומרים מעניינים ורלוונטיים, שיטות הוראה מגוונות, דיונים ו/או הפעולות מתוכננות להגברת מעורבותם של התלמידים.	- מעורר סקרנות ומוטיבציה ומאתגר לחשיבה, מוודא שהתלמידים יבינו את חשיבותו או מטרתו של נושא השיעור. - מקשר את הנלמד לסוגיות רלוונטיות ואקטואליות לחיי התלמידים, מזמן רעיונות מקרב התלמידים, מעודד ביטוי אישי, מעורר דיונים ו/או הפעולות מגוונות, מזמן אינטראקציות גם בהקשר חברתי וערכי, ומעודד את כלל התלמידים להשתתף בשיעור.	- מעורר מעורבות והשתתפות בשיעור בדרכים יצירתיות וחדשניות. ער לשינויים ברמת העניין של התלמידים בכיתה ומגיב בהתערבויות אפקטיביות. - מזמן יוזמות של תלמידים ומאפשר בחירת מטלות, נושאים, חומרים וכד' לשם הגברת מעורבותם בבית-הספר ו/או בקהילה..	

³ כגון: שאלות פתוחות; מתן זמן לחשיבה ולארגון תשובות; עידוד שאלות של תלמידים; שימוש בשגיאות לשם העמקה; זימון השוואות, הכללות והמשגות; שימוש בשפת חשיבה: סיבה, ראייה, השערה; עידוד חשיבה ביקורתית; עידוד יצירתיות; קישור לידע קודם.

⁴ מעודד העמקה ו/או כיווני חשיבה שונים/רבים. מזמין את התלמידים לעשות הכללות, השוואות, קישור לידע קודם וכד' בכוחות עצמם. מאפשר לתלמידים זמן חשיבה לתכנון וארגון מחשבות ומעודדם שלא למרר להציע פתרונות ובכך מעביר מסר שחשיבה היא תהליך המצריך זמן.

מדד-על 3: תהליכים לימודיים וחינוכיים

מרכיבים	מתחת לרמת בסיס 0	רמת בסיס 2,1	רמת מיומן 4,3	רמת מצטיין 6,5	אומן 7
השתתפות התלמידים ויחסי גומלין בכיתה	- רק מעטים מהתלמידים משתתפים. - יש גילויים של תקשורת בלתי מכבדת. האווירה מתוחה ומקשה על הלמידה: הקנטות, הצקות, מילים קשות וכד'. - תלמידים מגיבים על דברי עמיתיהם בחוסר סובלנות.	- בדרך כלל משתתפת בשיעור קבוצה קטנה יחסית של תלמידים המשתייכים לקבוצה נורמטיבית. - התקשורת ברובה מתנהלת בין תלמיד יחיד לבין המורה. - האווירה בכיתה נינוחה.	- מירב התלמידים משתתפים ומעורבים באופן פעיל בלמידה ומגלים עניין בשיעור, אולם זקוקים לדרבון מאסיבי מצד המורה. - יש גילויים של תקשורת מנומסת ותומכת בקרב התלמידים. הם מתנהלים כקבוצה חברתית מגובשת: חיבה, עזרה הדדית, פרגון.	...וגם: - כלל התלמידים משתתפים ומעורבים בלמידה במידה ניכרת, מגלים עניין בנושא השיעור ומתלהבים ממנו. - התלמידים, מיוזמתם, משתתפים בשיעור השתתפות פעילה. - התקשורת רב-כיוונית (גם בין התלמידים לבין עצמם) תוך הקשבה ורצון להבין את האחרים, נכונות להביע דעות שונות, ספקנות וניסיון לשכנע תוך שמירה על הכבוד	
מתן משוב מקדם למידה	אינו נותן משוב או שמשתמש במשוב ובהערכה באופן שאינו מקדם ואינו מצמיח (כוללני, מתייג, לא יישומי, מתסכל, באיחור).	ניכרת התחלה של שימוש בטכניקות של משוב והערכה מקדמי למידה במסגרת השיעור (מחזק פעולות חיוביות ומתייחס לנקודות טעונות שיפור; בר-יישום, מעודד ומחזק).	...וגם: - מספק משוב והערכה מקדמי למידה (מחזק פעולות חיוביות ומתייחס לנקודות טעונות שיפור; ספציפי, בר-יישום, מעודד ומחזק) בהתייחסו לתשובות, מטלות וביצועים בשיעור ובשיעורי הבית. - מבחין בין מצבים המחייבים מתן משוב ליחיד לבין מצבים המחייבים מתן משוב לקבוצה.	...וגם: - משתמש באופן מובנה ושיטתי בתהליכי משוב והערכה מקדמי למידה. - מעודד תלמידים לעשות שימוש מיידי בתהליכי הלמידה בעקבות המשוב שקיבלו. - מטפח אצל תלמידיו כישורים רפלקטיביים של משוב והערכה (מקצה לתלמידים זמן וכלים לתיקון טעויות, לשיפור ביצועים ולשכתוב תוצרים).	
משוב לשיפור ההוראה	- אינו מקפיד על תיעוד רמת הביצועים וההישגים של תלמידיו. - תוצאות ההערכה משפיעות על תכנון ההוראה ועל השימוש במשאבים. - משתמש במיפוי כתשתית לכל פעולותיו.	- מקפיד על תיעוד הביצועים וההישגים של תלמידיו. - תוצאות ההערכה משפיעות על תכנון ההוראה ועל השימוש במשאבים. - משתמש במיפוי כתשתית לכל פעולותיו.	...וגם: - מאתר ומזהה כשירויות ופערים קוגניטיביים, רגשיים, חברתיים והתנהגותיים בקרב כלל התלמידים. - בונה תכניות התערבות ליחידים ולקבוצות לנוכח ממצאים פנימיים וחיצוניים, ומעריך את תוצאותיה.	...וגם: מערב באופן שיטתי תהליכים רפלקטיביים המתבססים על תוצרי תלמידים ואינטראקציות למידה לשיפור ההוראה.	

מדד-על 3: תהליכים לימודיים וחינוכיים					
מרכיבים	מתחת לרמת בסיס 0	רמת בסיס 2,1	רמת מיומן 4,3	רמת מצטיין 6,5	אומן 7
3.3 סביבה תומכת למידה					
חזות הכיתה וארגונה	הכיתה שבה הוא מלמד אינה מסודרת ונקייה, התלמידים מתקשים למצוא בה את מקומם ואת חפציהם. אי-הסדר פוגם ביכולת ההקשבה ומשבש את התנהלות השיעור.	- הכיתה מאורגנת כך שתשרת ביעילות את הלמידה ואת נוחות התלמידים. מחנך כיתה: מראה הכיתה אסתטי, ונעים להימצא בה / מורה מקצועי: יוזם שינוי במראה הכיתה בשיתוף האחראים על כך. - התלמידים מקפידים על שמירה נאותה של סביבת הלמידה שלהם.	התלמידים מקבלים עליהם אחריות לשמירה נאותה של סביבת הלמידה שלהם ותורמים לטיפוחה.	וגם... - משתף את התלמידים בארגון הסביבה הפיזית של הכיתה, ויש עדויות לביטוי אישי ולתוצרים של התלמידים.	
סביבה לימודית מפעילה	בסביבת הלמידה אין ביטויים חיצוניים לנושאים הנלמדים.	בסביבת הלמידה יש ביטויים לנושאים הנלמדים בדרכי ייצוג שונות.	וגם... - מעדכן את המראה והארגון של הכיתה לפי תכנית הפעילות. - הסביבה הלימודית מספקת גירוי למידה מעניינים ורלוונטיים ומגבירה את מעורבות התלמידים. - האמצעים המוצגים בסביבה שבה המורה מלמד מסייעים ללמידה ולמעורבות אקטיבית של התלמידים.	וגם... - הסביבה מספקת גירויים לסוגיות חברתיות ואקטואליות, המשמשות בסיס לדיון.	
קביעת כללים בארגון הכיתה ובניהולה	- הציפיות והכללים בנוגע להופעה, עמידה בלוח זמנים והתנהגות בשיעור אינם בהירים ו/או אינם עקביים, לא ברור לתלמידים מה מצופה מהם ולאילו תגובה יזכו מהמורה. - בכיתת ניכרות בעיות משמעת חוזרות או הפרות של כללי בית הספר. - אינו מגיב על התנהגות לא תקינה, או שתגובתו אינה עקבית, או מוגזמת, או בלתי מכבדת.	- מציב ציפיות וכללים בהירים להופעה, לעמידה בלוח זמנים ולהתנהגות התלמידים בשיעור. - בדרך כלל מצליח לשמור על מסגרת הזמנים של השיעור, תוך טיפול עקבי במאחרים ובמי שמפרים את כללי המשמעת. - עקבי באכיפת הכללים.	וגם... - קיימות נורמות התנהגות ברורות הידועות ומיושמות ע"י רוב התלמידים: הקשבה, סבלנות, סובלנות, נימוס, הופעה ולבוש ועמידה בלוח זמנים. - הפרעות, קונפליקטים והתנגדויות מטופלים בענייניות ובשיקול דעת, תוך שמירה על יחס מכבד.	וגם... - משתף את התלמידים בעיצוב וביישום עקבי של נורמות התנהגות של הקשבה, סבלנות, סובלנות ונימוס, הופעה ולבוש, עמידה בלוח זמנים - בכיתה ומחוצה לה. - המעקב שלו אחר התנהגות התלמידים הוא בעל אופי מניעת. - לתלמידים יש אפשרות להעניק משוב לחבריהם על התנהגותם. - מפעיל תהליכים לניהול קונפליקטים: גישור, מ"מ, פשרה, תוך שיתוף התלמידים באחריות לניהול הקונפליקט. רואה באירועי קונפליקט הזדמנות ללמידה אישית וקבוצתית.	

מדד-על 3: תהליכים לימודיים וחינוכיים					
מרכיבים	מתחת לרמת בסיס 0	רמת בסיס 2,1	רמת מיומן 4,3	רמת מצטיין 6,5	אומן 7
מהות הקשר מורה-תלמיד ושגרת מפגשים	- אינו מקפיד על מפגשים סדירים עם תלמידיו. - מופיעות אחת מההתנהגויות הבאות, באופן מלא או חלקי: מפגין זלזול וביקורתיות ביחסו לתלמידיו, מתייג ומזניח תלמידים מתקשים, פוגע ומעליב, נוקט איפה ואיפה. יש תלונות רבות על יחסו לתלמידים. - אינו יעיל בפתרון בעיותיהם ודאגותיהם של התלמידים. - אינו ער ואינו נענה לצורך של התלמידים בתמיכה, בסיוע או בתשומת לב.	- מקיים שגרת מפגשים ודיאלוג קבוע עם תלמידים. - מגלה אכפתיות ומחויבות כלפי כלל התלמידים ומתייחס בחום לכל אחד מהם. - האינטראקציה מורה-תלמיד ידידותית ומבטאת חום, דאגה וכבוד. - יעיל בפתרון בעיותיהם ודאגותיהם של התלמידים.	- מתכנן באופן דיפרנציאלי את המפגש על פי צורכי התלמיד. - המורה מעודד את התלמידים לגלות ערנות ורגישות לצרכים רגשיים של עמיתיהם.	משמש כתובת לתמיכה ולעזרה הן לתלמידים והן להוריהם (כגון: מפגשים מחוץ לביה"ס).	

מדד-על 4: שותפות בקהילה מקצועית

מרכיבים	מתחת לרמת בסיס 0	רמת בסיס 2,1	רמת מיומן 4,3	רמת מצטיין 6,5	אומן 7
4.1 קהילה מקצועית בית ספרית					
למידה משותפת ורפלקציה אישית	- אינו יודע אם השיעורים הצליחו או השיגו את המטרות. - אינו מסוגל להציע דרכים לשיפור ההוראה. - אינו פעיל בתהליכי הלמידה של הצוות. - נמנע מקבלת משוב ומחשיפה.	- שותף פעיל בתהליכי למידה צוותים ובית-ספריים. - פתוח לתהליכי משוב ולומד מהם. - מפעיל רפלקציה אישית כבסיס לעבודת צוות. - שותף לדיונים בנוגע להצלחה מרבית של תהליכי הוראה-למידה ודרכים לשיפורם.	...וגם: - יכול להצביע בדיוני הצוות על ראיות/מקורות לתמיכה בשיפוט שלו בנוגע לאפקטיביות השיעור. - מציע הצעות ספציפיות לשיפור ההוראה בנוגע לבעיות שהתעוררו ולפתרון. - מעלה דילמות, קשיים, הצלחות וקונפליקטים ומביא אירועים אלו כחומר ללמידה משותפת במפגשי הצוות. - מיישם בכיתתו את מה שהפיק מתהליכי למידה אלו ומשתף את הצוות בניסיונו מיישום הלמידה.	...וגם: - עושה הערכה מושכלת של אפקטיביות השיעור, ויכול להצביע בשיתוף עמיתיו על דוגמאות מהשיעור, תוך שקילת הרלוונטיות היחסית של כל אחת מהן. - משתף מורים נוספים בתובנות שעלו מתוך הרפלקציה. - מסייע בהובלת תהליכים רפלקטיביים בבית הספר.	
4.2 השתתפות בקהילה מקצועית בתחום הדעת					
השתתפות במסגרות לפיתוח מקצועי ויישום הלמידה	- אינו משתתף באופן סדיר במסגרות לפיתוח מקצועי. - בכיתתו אין יישום של הנלמד במסגרות לפיתוח מקצועי.	- משתתף באופן סדיר במסגרות לפיתוח מקצועי בתחום הוראתו. - ניכר יישום חלקי של הנלמד במסגרות לפיתוח מקצועי בתחום הדעת. - מזהה צרכים להתפתחות מקצועית ופועל למימושם.	...וגם: - ניכר יישום נרחב ומעמיק של הנלמד במסגרות לפיתוח מקצועי בתחום הדעת. - מיישם בכיתתו את הלמידה באופן מושכל, ביקורתי ומותאם.	...וגם: - פועל, מעורב ומשתתף מעבר לנדרש במסגרות שבהן הוא לומד. - מפתח יישומים נוספים על בסיס הנלמד. - מזהה צרכים להתפתחות מקצועית הנגזרים מביצועי המורים ו/או התלמידים⁵.	
מעורבות בקהילת תחום הדעת	- אינו מעורב בקהילה מקצועית בתחום הדעת. - אינו מסתייע באחרים העומדים לרשותו לשם כך.	- מסתייע באחרים (מורה עמית, מדריך ועוד) ומשתף פעולה לשיפור הלמידה שלו ושל עמיתיו. - מכיר אתרים מקצועיים ברשת ונעזר בהם.	...וגם: - שותף באופן פעיל בסיוע למורים אחרים לקידום תהליכי הוראה-למידה ושיפורם. - חולק מהידע שלו בתחום הדעת למורים אחרים באמצעות אתרים מקצועיים ברשת או באמצעי מדיה אחרים.	...וגם: - מרכז ומוביל צוותים מקצועיים מחוזיים או ארציים; שותף פעיל ותורם בקהילת תחום הדעת. - מפיץ את ידיעותיו בהוראת תחום הדעת למורים אחרים בצוות.	

הנך מתבקש להעריך את עבודת המורה בחמשת ההיבטים שלהלן. ההערכה תיעשה בשתי רמות ביצוע: **מתחת לנדרש / עומד בנדרש**

עומד בנדרש	מתחת לנדרש		
☐	- מקפיד על נוהלי בית הספר. - מקפיד לדווח על אירועים חריגים בקרב התלמידים בשיעור ובחצר בית הספר.	☐	- נרשמו מספר חריגות מהנהלים. - אינו מקפיד לדווח ולעדכן כנדרש על אירועים חריגים בקרב התלמידים.
☐	- מקפיד על נוכחות מלאה בבית הספר, והיעדרויותיו מוצדקות. - מקפיד על זמני הוראה והפסקות. - מקפיד לתאם היעדרויות.	☐	- מרבה להיעדר מסיבות לא מוצדקות. - אינו מתאם את היעדרויותיו.
☐	מקפיד לתעד נוכחות, תפקוד והתנהגות של תלמידים.	☐	אינו מקפיד לתעד נוכחות, תפקוד והתנהגות של תלמידים.
☐	- מתבטא בשפה תקנית בע"פ ובכתב. - בערבית: מתבטא רוב הזמן בשפה ספרותית, בע"פ ובכתב. - מתבטא בשפה נקייה והולמת.	☐	- שפתו פשוטה ולא תמיד תקנית (אלא אם כן המוערך הוא עולה חדש). - הנחיותיו מבלבלות. - משתמש בביטויים שאינם הולמים דמות מחנכת.

ⁱ המושג ייחודיותם מתייחס למאפייני רקע, תרבות, יכולות לימודיות וכו'.

ⁱⁱ מקור: אלוני, נ (1997). אתיקה מקצועית למורים ותפקודם בחברה כאליתה משרתת. בתוך: פלדי, א. (עורך) *החינוך במבחן הזמן*, תל-אביב:רמות, 383-390. לדוגמא: (1) יחסים עם תלמידים – יחסים למימוש מירבי של הפוטנציאל הגלום בתלמידיו...; יטפח מידות מוסריות ואזרחיות...; ישמור על גישה שיוויונית הוגנת ומכבדת...; ועוד. (2) יחסים עם הורי התלמידים – יקפיד ליידיע אותם על מצבם הלימודי והחברתי של ילדיהם...; יקפיד לשמור על סודיות הפרטים האישיים...; ועוד. (3) יחסים עם עמיתים – יחלוק איתם ידע וניסיון מקצועי; יסייע בקליטתם של עמיתים חדשים; יימנע מלהעזיז עליהם ולפגוע בכבודם...; ועוד. (4) מחוייבות לאיכות הפרופסיה ושמה הטוב – שישמש דוגמא אישית...; ימנע מלנצל לרעה את מעמדו...; יקפיד על מוסר עבודה גבוה, ויגלה מעורבות, יוזמה ואחריות בכל הנוגע לתפקודו של המוסד בו הוא מועסק; ועוד.

ⁱⁱⁱ שפה מקצועית מתייחסת לאוצר מילים ומושגים בתחום הדעת הנלמד ולא לשליטה בשפה עברית/ערבית. ההתייחסות לשליטת המורה בשפה עברית/ערבית נמצא בטבלה האחרונה.

^{iv} הקצאת הזמן לכל חלק בשיעור (הרצאה, שיחה ודיון, עבודה בקבוצות, ביצוע מטלות) מתאימה למטרות השיעור.

^v למשל, תוצאות הישגי התלמידים מצביעות על קשיים בכתיבה/אחת מסוגות הכתיבה, והמורה מזהה את הצורך שלו בפיתוח מקצועי בתחום זה.

^{vi} נהלים כוללים את אופן ההתנהגות המקובל בבית הספר, ביצוע תורנויות, יציאה לטיולים, התנהגות במצבי חירום ועוד.